

Model programu edukacyjno-wspierającego:

Technologia jest OK, czyli niepełnosprawni sprawni w mieście i w sieci.

Autorki:
Ania Maszke
Jola Kania

Gdynia 2018

Innowacja społeczna „Technologia jest OK, czyli niepełnosprawni sprawni w mieście i w sieci. Gdyński Lodołamacz Technologiczny” testowana w ramach projektu grantowego „Innowacje na ludzką miarę” została zrealizowana przy współpracy z :

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

oraz

innowacjespoleczne.org.pl

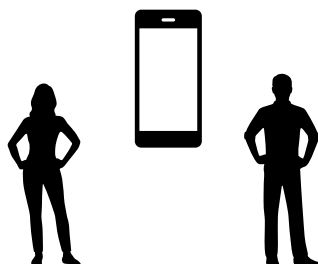

Laboratorium
Innowacji
Społecznych

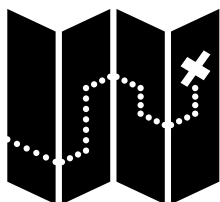
Czym jest GLT?

Film dedykowany osobom z niepełnosprawnością intelektualną ich rodzicom, opiekunom oraz profesjonalistom.

Warsztaty dla osób z głębszą niepełnosprawnością intelektualną, na których uczą się wykorzystywać smartfon najpierw do wykonywania połączeń, potem do komunikowania się przez komunikator WhatsApp, a następnie do posługiwania się mapami wizualnymi w celu dotarcia do konkretnego miejsca. Następnym etapem może być cała gama powszechnie dostępnych, intuicyjnych aplikacji (np. audiobooki).

Działania w terenie mające na celu przetestowanie w praktyce nabytych umiejętności.

Podsumowanie i uhonorowanie zdobytych umiejętności.

Gdyński Lodolamacz Technologiczny

Podróż przez życie z nabytymi kompetencjami ;)

*Dziękujemy wszystkim uczestnikom pierwszych warsztatów GLT,
to była przyjemność z Wami pracować.*

*Dziękujemy rodzicom, opiekunom i profesjonalistom,
którzy kibicowali Waszym i naszym działaniom.*

*Dziękujemy Magdalenie Żółkiewicz z LIS Gdynia,
która cały czas była dla nas dużym wsparciem.*

*Dziękujemy również wszystkim pomocnym osobom,
które przyczyniły się do realizacji tego projektu.*

Spis treści

Wstęp	1
Schemat modelu GLT	2
Geneza idei GLT	2
Cele i założenia Gdyńskiego Lodołamacza Technologicznego:	6
Diagnoza indywidualnych potrzeb	8
Rekrutacja	9
Warsztaty	10
Study tour	12
Rozpoznanie sprzętowe	15
Mapy wizualne i używane aplikacje	18
Film	22
Sugerowany przebieg realizacji modelu	23
Problemy, z którymi zetknęliśmy się w fazie testowania	24
Podsumowanie	28
Bibliografia	30
Załączniki	31

Spis załączników

Arkusze wstępny
Karta obserwacji uczestnika innowacji
Karta pracy nr 1. Połączenia
Karta pracy nr 2. Ikony
Karta pracy nr 3. WhatsApp
Karta pracy nr 4. Zadania egzaminacyjne
Scenariusz warsztatów nr 1
Scenariusz warsztatów nr 2
Scenariusz warsztatów nr 3
Scenariusz warsztatów nr 4

Wstęp

Przetestowany przez nas i przygotowany w ramach projektu “Innowacje na ludzką miarę” model edukacyjny GDYŃSKI LODOŁAMACZ TECHNOLOGICZNY (dalej: Model GLT) skierowany jest do dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną*, rodziców, opiekunów i profesjonalistów.

Jest on kolejnym mostem na drodze towarzyszenia dorosłym osobom z niepełnosprawnością intelektualną. Jest też ważnym elementem w przełamywaniu, a może lepiej należałoby powiedzieć przenoszeniu się ponad realnymi barierami, z którymi układają sobie życie odbiorcy naszego modelu.

Droga, w którą wyruszamy wspólnie z osobami z niepełnosprawnością intelektualną jako rodzice, opiekunowie czy profesjonaliści prowadzi do zwiększenia zakresu samodzielności, osiągnięcia maksymalnej autonomii, a tym samym szansy na życiową samorealizację i poczucie życiowego dobrostanu.

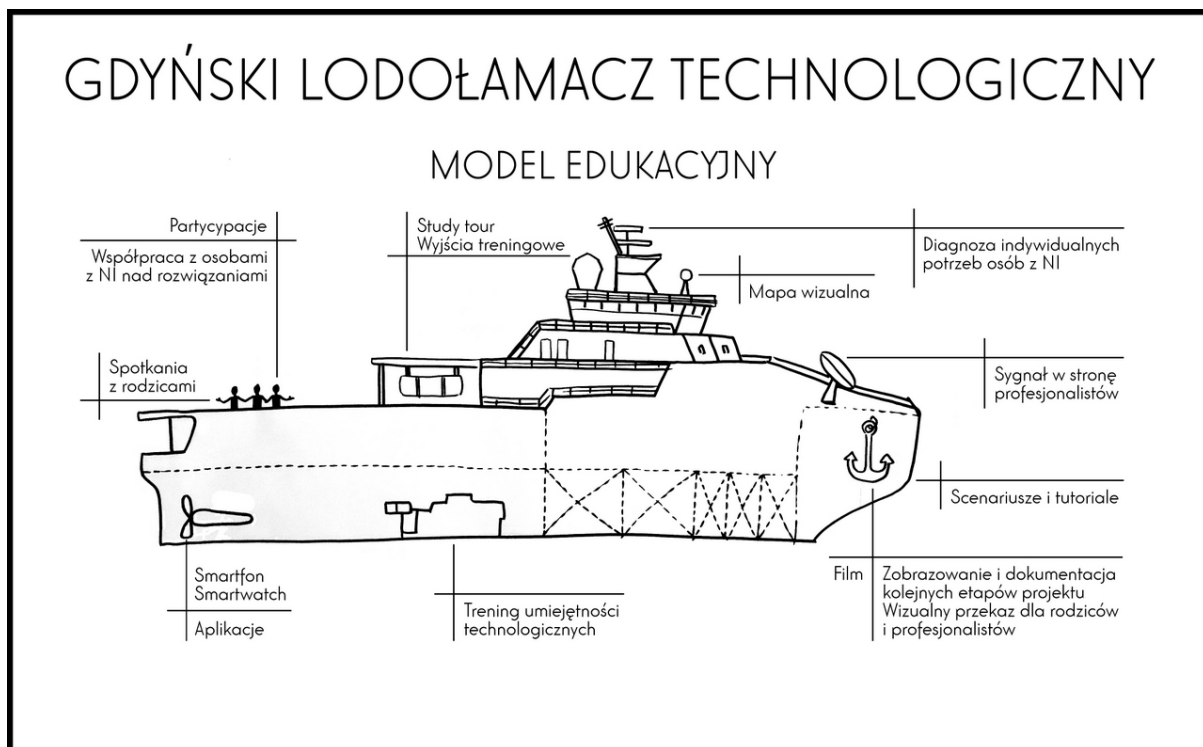
Prezentowany model zakłada działania zmierzające do zwiększenia samodzielności, korzystania z komunikacji w przestrzeni miejskiej i integracji społecznej osób z niepełnosprawnością intelektualną w oparciu o nowe technologie. W modelu uwzględnione zostało praktyczne wykorzystanie najnowszej technologii w codziennym życiu dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną. Czujemy jednak, że wypracowany model może zostać powielony również wśród młodszych odbiorców.

Model może znaleźć zastosowanie w szkołach specjalnych, warsztatach terapii zajęciowej, środowiskowych domach samopomocy, mieszkaniach wspieranych, a także w domowej codzienności rodzin żyjących z dorosłą osobą z niepełnosprawnością intelektualną.

Możliwość przetestowania modelu i partycypacji osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz ich opiekunów w tworzeniu narzędzi edukacyjnych, będących poszczególnymi elementami modelu, stanowi dodatkową wartość całego przedsięwzięcia. Udało się nam przejść wspólną drogę od naszych pomysłów poprzez zmierzenie się z codziennymi realiami życia, ograniczeń i możliwości dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną.

** w dalszej części dokumentu używany będzie zamiennie ze zwrotem: “osoby z niepełnosprawnością intelektualną” skrót: “osoby z NI”.*

Schemat modelu GLT

Geneza idei GLT

Założenia teoretyczno-praktyczne

Zgodnie z nauczaniem polisensorycznym, człowiek od urodzenia podlegając różnorodnym bodźcom łatwiej zapamiętuje informacje.

Według piramidy zapamiętywania Dale'a sama percepcja werbalna lub percepcja wizualna angażują nasz umysł biernie. Najlepszym predyktorem pełnego zrozumienia i długofalowego zapamiętania jest oczywiście czynne zaangażowanie czyli wykonywanie.

Przedstawione zasady zapamiętania dowodzą słuszności przeprowadzania warsztatowo - praktycznej formy przekazywania wiedzy.

Włączając w te metody nowe technologie, przez które, w tym konkretnym przypadku, rozumiemy smartfon oraz aplikacje internetowe, stworzyliśmy model pomocowy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Model ten wspiera osoby z NI w nabieraniu kompetencji, a docelowo pomaga w ich usamodzielnianiu się.

Definiując ograniczenia, bariery i problemy, z którymi spotykają się odbiorcy naszego modelu postawiliśmy następujące hipotezy dotyczące osób z NI. Zostały one zbudowane na podstawie praktyki pedagogicznej, jak również dyskusji dotyczącej omawianej kwestii:

1. Osoby niepełnosprawne intelektualnie bardzo często narażone są na izolację.
2. Powszechne jest również zaniżanie ich możliwości rozwojowych przy jednoczesnym ekspozowaniu ograniczeń.

3. Ograniczona stymulacja środowiskowa przekreśla ich możliwości prowadzenia samodzielnego i aktywnego życia.

4. Utożsamianie ograniczonej sprawności intelektualnej z wiecznym dzieciństwem i odmawianie prawa do dorosłości powoduje zagubienie tożsamości A. Kumaniecka-Wiśniewska, *Kim jestem? Tożsamość kobiet upośledzonych umysłowo*, 2006).

5. Brak doświadczeń tożsamy dla osoby dorosłej powoduje stan zawieszenia pomiędzy dzieciństwem, a dorosłością.

Jeśli chodzi o opiekunów osób z NI najważniejsze troski oraz wyzwania, z którymi muszą się mierzyć to:

1. Lęk przed przyszłością swojego dziecka i obawa o to kto zapewni opiekę dziecku po śmierci rodziców.

2. Obciążenie opieką nad swoim dorosłym już dzieckiem z niepełnosprawnością intelektualną. Konieczność dowożenia do placówki (środowiskowy dom samopomocy, warsztat terapii zajęciowej).

3. Brak współdziałania dorosłego dziecka z niepełnosprawnością intelektualną w codziennych obowiązkach.

4. Obawa przed usamodzielnieniem się dziecka - poczucie utraty kontroli i lęk przed tym, że ktoś wyrządzi krzywdę ich dziecku, a ono nie będzie potrafiło się obronić lub też przed tym, że ich dziecko nie będzie potrafiło się odpowiednio zachować.

Ze strony profesjonalistów zaobserwować można:

1. Brak czasu na poszukiwanie nowatorskich rozwiązań (spowodowane m.in. nadmiarem obowiązków w wymagającym środowisku).

2. Brak motywacji do poszerzania samodzielności wychowanków poza terenem placówki - przekonanie, że ta sfera jest zależna od lub zarezerwowana dla rodziców.

3. Obawa przed poniesieniem odpowiedzialności za bezpieczeństwo podopiecznych.

4. Zróżnicowana pod kątem możliwości i potrzeb grupa osób, z którymi pracują.

5. Brak środków na dodatkowe działania wykraczające poza program szkolny.

Raport GUS na temat: "Osoby niepełnosprawne na rynku pracy w 2000 roku" wskazuje, że osoby z niepełnosprawnością intelektualną w wieku 15 lat i więcej stanowią 3% wszystkich osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności. (GUS, S. Kostrubiec, Warszawa). Wśród populacji osób niepełnosprawnych intelektualnie osoby dorosłe stanowią znaczącą grupę (87%).

Według danych GUS z badania "Stan zdrowia Ludności Polski" z 2004 roku niepełnosprawność intelektualna dotyczy najczęściej osób młodych i w średnim wieku (39% to jednostki od 20 do 39 roku życia, 29% - w wieku 40-59 lat) (*Stan zdrowia ludności Polski, 2006*).

Problemy głównej grupy odbiorców zasygnalizowane w poprzednim akapicie są dostrzegalne w praktyce pedagogicznej. Uniemożliwiają one grupie osób z niepełnosprawnością intelektualną, która dysponuje potencjałem i możliwościami,

aktywne życie i powodują nadmierną zależność od opiekunów. Uniemożliwiają one nie tylko rozwój danej osoby, ale często stają się przyczyną procesu coraz większego uzależnienia się od wsparcia. Jest to często przytaczane w spostrzeżeniach profesjonalistów.

Poniżej przytoczymy historię, która dobrze obrazuje problem i jego konsekwencje:

W Warsztacie Terapii Zajęciowej ZG PSOUU była uczestniczka, która chciała sama dojeżdżać do warsztatu (jednym tramwajem), ale rodzice tak się tego bali, że nie pozwalali jej na żadne samodzielne poruszanie się po mieście. Cały czas ograniczali także jej aktywność - do siedzenia i robienia na drutach. Po jakimś czasie straciła całkowicie chęci do jakiegokolwiek aktywności i już nie chciała nic robić mówiąc, że tego nie umie. Nie chciała zrobić nic dla siebie samej - ani przygotować jedzenia, ani ubrać się, ani wstawać z łóżka. W końcu rodzice zdecydowali się oddać ją do domu pomocy społecznej.

Dorota Tłoczkowska specjalista w Biurze ZG PSOUU w: E. Pisula Dorosłość osób z niepełnosprawnością intelektualną, s. 21.

Problemy młodych dorosłych osób z NI są również opisane w literaturze przedmiotu:

Ponieważ niepełnosprawni intelektualnie nie przechodzą treningu w zdobywaniu autonomii i niezależności, stają się często ugrzecznionym, sztucznie zachowującymi się osobami, zaginionymi w świecie, w którym żyją. Działania ograniczające samodzielność i niezależność tych osób polegają na blokowaniu ich aktywności, nieuwzględnianiu ich możliwości i aspiracji w życiu osobistym, zawodowym czy społecznym.

Tylewska-Nowak, 2001, Autonomia osób z głębszą niepełnosprawnością intelektualną w opinii wybranych grup społecznych

Spotkania dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębszym z rówieśnikami są ograniczone do spotkań podczas sformalizowanego przebywania w instytucjach tj. szkoła czy WTZ.

Jest to związane m.in. z brakiem możliwości samodzielnego przemieszczania w przestrzeni miejskiej oraz obciążeniem czasowo-organizacyjnym opiekunów.

Pomimo licznych projektów pokazujących możliwości spędzania czasu wolnego (alternatywnie do oglądania telewizji i spacerów z rodzicem) nie przekładają się one na zmianę sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych, którzy są zależni w przemieszczaniu się od opiekunów. Osoby nie dostają przyzwolenia na samodzielne wyjścia, pomimo możliwości wynikających z ich umiejętności i doświadczenia.

Problemy, z którymi postaramy się zmierzyć, są powszechnie wskazywane przez rodziców w ankietach i wywiadach (np. ankieta do rodziców dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną przeprowadzona w Gdyni w 2016 roku w ramach Gdynińskiego Partnerstwa na rzecz osób niepełnosprawnych) oraz werbalizowane przez same osoby z niepełnosprawnością intelektualną podczas warsztatów z kompetencji społecznych i umiejętności związanych z pracą.

Wybrzmiewały one również podczas spotkań z gdyńskimi rodzicami osób z niepełnosprawnością intelektualną realizowanych w ramach Gdyńskiego Partnerstwa.

W obszarze korzystania z nowych technologii osoby z niepełnosprawnością intelektualną należą ciągle do grupy osób wykluczonych:

W literaturze (zarówno polskiej jak i zagranicznej) podejmującej tematykę korzystania z nowoczesnych mediów przez osoby ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi najczęściej pomija się grupę osób niepełnosprawnych intelektualnie, czyniąc ich w ten sposób wykluczonymi wśród wykluczonych. Autor wskazuje potrzebę "pogłębionej refleksji, w jaki sposób te technologie wykorzystywać nie tylko do nauczania, ale również i do wychowania"

Plichta, 2012, Wyniki badań nad korzystaniem z internetu przez osoby z niepełnosprawnością intelektualną - praktyczne implikacje w: Cyberbulling. Zjawisko, konteksty, przeciwdziałanie. red. J. Pyżalski, s. 70

Podczas prowadzenia rozmów z osobami z NI, rodzicami i profesjonalistami usłyszeliśmy czego się obawiają w kwestii poszerzenia autonomii komunikacyjnej nasi główni odbiorcy projektu (głównie lęki osób z NI dotyczą tego, że się zgubią i nie będą wiedzieli co zrobić, a rodziców i profesjonalistów to lęk o bezpieczeństwo i poczucie utraty kontroli nad swoim dzieckiem/uczniem/uczestnikiem. Sprzęt (smartfony) i aplikacje (WhatsApp, mapy wizualne, lokalizacja) są realnym wsparciem w postaci możliwości wezwania pomocy, lokalizacji, kontroli przebiegu trasy, pomocy wizualnej, których skuteczność w rozwiązywaniu omawianego problemu przetestowaliśmy.

AS19

Cele i założenia Gdyńskiego Lodołamacza Technologicznego:

1. Wzrost kompetencji społecznych odbiorców projektu, poszerzenie zakresu samodzielności.
2. Możliwość podjęcia działań i realizację zadań tożsamyh osobie dorosłej. Doskonalenie umiejętności społecznych, możliwość dokonywania samodzielnych wyborów, przyjmowania odpowiedzialności za własne działania, a co za tym idzie wzrost samodzielności, niezależności oraz poczucia sprawstwa i poczucia własnej wartości. (Pilecka, Pilecki, Warunki i wyznaczniki autonomii dziecka upośledzonego umysłowo, 1996).
3. Użycie technologii komunikacyjno-informacyjnej, które umożliwi pomoc osobie niepełnosprawnej wykraczającą poza jej ograniczenia. Tym samym będzie to szansa na stymulację jej rozwoju i aktywizację jej możliwości, wspieranie potencjału i motywację do kreatywnego działania.
4. Podjęcie próby oswojenia lęku rodziców o swoje dorosłe niepełnosprawne dzieci.
5. Zwiększenie gotowości opiekunów do rozszerzania zakresu samodzielności podopiecznych.

Jakie umiejętności nabędą uczestnicy?

1. doskonalenie umiejętności współzycia w grupie zadaniowej i nawiązywania szerszych kontaktów społecznych,
2. kształtowanie umiejętności korzystania ze smartfonów,
3. kształcenie umiejętności korzystania z komunikatora WhatsApp,
4. kształtowanie czynnej postawy w zakresie organizacji czasu wolnego i kultury życia codziennego,
5. nabywanie umiejętności wchodzenia w interakcje społeczne,
6. samodzielność w poruszaniu się komunikacją miejską (w zakresie jednej trasy).

Co zawiera model GLT:

1. film - wizualny przekaz dla rodziców i profesjonalistów,
2. rozpoznanie sprzętowe,
3. rekomendacje co do konfiguracji sprzętu oraz zastosowanych zabezpieczeń,
4. opis użytych aplikacji,
5. scenariusze warsztatów z zakresu umiejętności technologicznych (podstawowej obsługi telefonu oraz komunikatora WhatsApp),
6. tutoriale wizualne odnośnie podstawowej obsługi jednego modelu telefonu,
7. prezentacje wykorzystane podczas warsztatów,
8. karty pracy,

9. przykłady map wizualnych,
10. opis study tour (wyjść treningowych),
11. wnioski z naszego testowania modelu,
12. informację zwrotną uzyskaną od uczestników i opiekunów,
13. rekomendacje dla osób, które chciałyby w przyszłości z tego modelu skorzystać.

Profil osób objętych projektem.

Odbiorcami projektu są młode dorosłe osoby z głębszą niepełnosprawnością intelektualną, które dobrze funkcjonują w środowisku domowym i szkolnym, ale nie korzystają samodzielnie z przestrzeni miejskiej (samodzielnie nie poruszają się komunikacją miejską, nie robią zakupów, nie korzystają z oferty kulturalno-rekreacyjnej miasta itp.)

Potencjalni odbiorcy projektu to uczniowie gimnazjum specjalnego, klas szkoły przysposabiającej do pracy oraz uczestnicy warsztatów terapii zajęciowej i środowiskowego domu samopomocy. Są to osoby, które na terenie domu i placówki są samodzielne w samoobsłudze, zachowują się odpowiedzialnie i stosownie do sytuacji natomiast nie opuszczają domu/placówki bez opieki opiekuna.

Ostatecznie w fazie testowania projektu wzięło udział 5 osób (dwie kobiety i trzech mężczyzn). Dwie osoby były uczniami trzeciej klasy szkoły przysposabiającej do pracy, pozostałe osoby to:

- uczestnik warsztatu terapii zajęciowej,
- uczestnik środowiskowego domu samopomocy,
- osoba pracująca.

Najmłodszy z uczestników miał 22 lata, a najstarszy 54 lata. Trzech uczestników mieszkało z rodzicami, jeden z siostrą i jej rodziną oraz jeden w mieszkaniu wspieranym. Cztery osoby były w pełni sprawne fizycznie, jedna osoba miała schorzenie objawiające się niestabilnym chodem i niekontrolowanymi ruchami kończyn górnych. Była to jednak osoba, która porusza się samodzielnie.

Jeden z uczestników był osobą ubezwłasnowolnioną. Dwie osoby potrafiły czytać względnie bez problemów, jedna wolno czytała, dwie osoby nie potrafiły czytać, co stanowiło dla nas pewnego rodzaju wyzwanie związane z użytkowaniem telefonu.

Następną sprawą, która nas zaskoczyła, była wada wzroku jednego z uczestników.

Uczestnik miał głęboką wadę wzroku, ale nie miał okularów. Na początku użytkowanie telefonu sprawiało mu bardzo duże problemy, do momentu gdy po poważnej rozmowie z mamą, zaopatrzył się w okulary.

Wszyscy uczestnicy to osoby z głębszą niepełnosprawnością intelektualną.

Troje z nich nie wychodziło w ogóle samodzielnie z domu. Jedna osoba porusza się w miarę samodzielnie po terenie swojego osiedla, a jedna była wcześniej przeszkolona w ramach przejazdu na konkretnej trasie (dom - miejsce pracy).

Wytypowane do projektu osoby zostały wskazane przez pedagogów, psychologów lub terapeutów z placówek, do których uczęszczali obecnie lub w przeszłości. Kryterium wyboru był poziom dobrego funkcjonowania na terenie placówki oraz w środowisku domowym.

Rekomendacje

1. Ze względu na samodzielne poruszanie się po mieście oraz kwestie rejestracji telefonu zalecamy pracę z osobami pełnoletnimi.
2. W przypadku osób ubezwłasnowolnionych trzeba zadbać o dobrą współpracę z opiekunami prawnymi i ustalić na początku projektu zakres dyspozycyjności.
3. Osoby muszą wykazywać się pewnym stopniem dojrzałości i odpowiedzialności (w subiektywnym odczuciu profesjonalistów).
4. Warto rozpocząć zajęcia warsztatowe od budowy motywacji oraz omówienia spodziewanych umiejętności, które uczestnicy nabędą podczas warsztatów.
5. Przy pierwszym spotkaniu należy zapytać o ewentualne utrudnienia w pracy warsztatowej, jak np. wady wzroku.

Diagnoza indywidualnych potrzeb

Co prowadzący wiedzieć powinien o uczestnikach?

Potrzeby i możliwości naszych uczestników staraliśmy się rozpoznać na pierwszym spotkaniu indywidualnym z uczestnikiem i opiekunem. Najczęściej już podczas przedstawiania celów projektu opiekunowie i uczestnicy podawali nam dużo cennych informacji.

Jednak dla pełniejszego obrazu uczestników, oraz podniesienia ich motywacji do dalszej pracy na pierwszym spotkaniu warsztatowym, wróciłyśmy do rozmowy o potrzebach i marzeniach w oparciu o prezentację "Miejsca do których chciałbym dotrzeć" (*Prezentacja nr 1*).

Jest to prezentacja gdyńska przedstawiająca najchętniej odwiedzane przez mieszkańców miejsca w Gdyni - przy okazji zapraszamy oczywiście do odwiedzenia naszego cudownego miasta. Na potrzeby przeprowadzenia warsztatów w innej miejscowości, zachęcamy do stworzenia podobnej prezentacji z Państwa miejscowości, prezentującą miejsca atrakcyjne dla uczestników.

W usystematyzowaniu informacji na temat potrzeb i możliwości uczestników pomocne będą:

- pytania zebrane w arkuszu wstępnym (*Załącznik I - Arkusz wstępny*),
- *Karta obserwacji uczestnika innowacji (Załącznik II)*, która towarzyszyła nam przez cały okres testowania projektu i była pomocna do zapisania cennych spostrzeżeń, które pojawiały się podczas współpracy z uczestnikami. Po zakończeniu testowania

zaprezentowana poniżej karta okazała się przydatna do przedstawienia informacji o procesie, który przeszedł podczas testowania każdy z uczestników.

Rekrutacja

Ponieważ do projektu mogłyśmy zakwalifikować od 4 do 6 osób nie przeprowadzałyśmy powszechnej rekrutacji. Ścieżka rekrutacji prowadziła przez kontakt z placówkami, tj. szkoła przysposabiająca do pracy, warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowy dom samopomocy, zespół ds. mieszkalnictwa wspieranego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gdyni.

Potencjalni uczestnicy warsztatów zostali wytypowani przez zespół, na który składał się: przedstawiciel GLT, psycholog, pedagog, nauczyciel lub osoba prowadząca daną placówkę, po zaznajomieniu się z celami projektu.

Następnie pracownicy placówki rozmawiali z rodzicami i po wyrażeniu zgody na udział w projekcie, ustalałyśmy indywidualnie termin pierwszego spotkania.

Pierwsze spotkanie z uczestnikiem i opiekunem odbywało się w przestrzeni publicznej - w kawiarni blisko miejsca zamieszkania uczestnika. Na spotkaniu tym przedstawiałyśmy cele projektu, jego zaplanowany przebieg, przeprowadzałyśmy ankiety z uczestnikiem i opiekunem oraz wypełniałyśmy potrzebne dokumenty.

Zapoznawałyśmy także opiekunów i uczestników z harmonogramem projektu oraz przeprowadzałyśmy wstępne rozeznanie co do wyboru trasy do study tour.

Rekomendowana ścieżka rekrutacji

1. Tworzenie potencjalnej grupy odbiorców spełniających profil uczestnika modelu w danej instytucji (szkoła specjalna, warsztat terapii zajęciowej, środowiskowy dom samopomocy).
2. Kontakt z placówką wspierającą osoby z głębszym stopniem niepełnosprawności intelektualnej lub profesjonalistami mającymi kontakt z dorosłymi osobami z NI, w celu wytypowania potencjalnych uczestników projektu.
3. Rozmowy z opiekunami - prezentacja założeń i zasad udziału w projekcie.
4. Rozmowy z kandydatami - prezentacja założeń i zasad udziału w projekcie oraz harmonogramu.
5. Podpisanie stosownej dokumentacji.

Warsztaty

Pomimo że warsztaty zostały zorganizowane w centrum miasta tak, aby miejsce docelowe było łatwo dostępne dla wszystkich uczestników, organizacja dojazdu była początkowo dużym wyzwaniem logistycznym. W tym przedsięwzięciu kluczowe znaczenie mieli rodzice i opiekunowie, którzy dowozili uczestników.

Uczestnicy chętnie w warsztatach uczestniczyli, a z ich wypowiedzi wynikało, że bardzo im się podobało. Frekwencja była bardzo wysoka, tylko jedna osoba, jeden raz nie mogła uczestniczyć w warsztatach. Nie wszyscy uczestnicy się znali, ale już po pierwszych warsztatach udało nam się stworzyć komfortową atmosferę do nauki i zdobywania kompetencji technologicznych jak i społecznych.

Warsztaty realizowaliśmy w oparciu o opracowane przez nas scenariusze, tutoriale, prezentacje, ćwiczenia i karty pracy. W szkole lub innej placówce wspomagającej, można rozłożyć proces warsztatowy i realizować go np. po 2h tygodniowo przez semestr, po odpowiednim dostosowaniu scenariuszy.

Zaplanowane przez nas scenariusze warsztatów realizowaliśmy zgodnie z planem. Wydawało nam się, że umiejętności uczestników są na podobnym poziomie. Jednak w trakcie warsztatów okazało się, że były osoby, które bardzo szybko opanowały zagadnienia i umiejętności oraz takie, które potrzebowały o wiele więcej czasu.

Dla tych osób zorganizowaliśmy dodatkowe spotkania, na których miały możliwość zrozumienia i utrwalenia umiejętności w czasie który był im do tego potrzebny. Dopiero gdy wszyscy uczestnicy opanowali włączanie telefonu oraz odbieranie i wykonywanie połączeń przeszliśmy do kolejnego etapu.

A19

Rekomendacje:

- spotkania grupowe powinny odbywać się w miejscu najbardziej dogodnym dla wszystkich uczestników,
- miejsca spotkań może być blisko placówki (szkoły, WZ itp.) jeśli wszyscy uczestnicy są z jednej placówki,
- docelowo w projekcie karty SIM może kupić rodzic ze względu na konieczność rejestracji lub w przypadku osób ubezwłasnowolnionych - opiekun prawny,
- warto ustawić jako ekran startowy zdjęcie uczestnika. W czasie warsztatów używaliśmy zwrotu: “wróc do siebie”, gdy dana osoba nie mogła się odnaleźć w kolejnych “ekranach”. Połączenie znaku ekranu głównego i odnalezienie tapety ze swoim zdjęciem ułatwiło pracę z telefonem. Szybko zostało to przyswojone przez wszystkich uczestników,
- na ekranie głównym powinny znajdować się tylko te ikony, z których uczestnik ma korzystać,
- znacznie większa potrzeba kontaktów najczęściej wiąże się też z potencjałem uczestnika do opanowania korzystania z tradycyjnego spisu kontaktów,
- scenariusz nr 2 jest scenariuszem, który należy powielić (w całości lub części) w zależności od potrzeb i możliwości uczestników. Opanowanie tego etapu jest niezbędne do podjęcia dalszych kroków w projekcie,
- po drugim spotkaniu warsztatowym wskazane jest ustawienie kontaktu ze zdjęciem do opiekuna i umieszczenie go na ekranie głównym. Tym samym rozpoczynamy kontakt pomiędzy uczestnikiem a opiekunem, rozszerzamy też zakres umiejętności uczestników. Pierwsze podstawowe kontakty powinny być na ekranie głównym w formie ikonki zdjęcia. Część uczestników na początku będzie korzystać tylko z takiej uproszczonej książki telefonicznej,
- równie ważne jak nauka korzystania z telefonu, jest wypracowanie podczas warsztatów następujących umiejętności:
 - jak prawidłowo używać telefonu (*Prezentacja 2 - Jak używać smartfon?*). Na tej bazie rozmawialiśmy o sytuacjach trudnych i niespodziewanych,
 - kiedy z telefonem dzieje się coś niedobrego,
 - co należy robić gdy telefon przestanie działać,
 - przetrenować konkretne miejsce gdzie uczestnik będzie chować telefon,
 - jak reagować w momencie kiedy się zgubimy (*Prezentacja 3 - A co jak się zgubię?*).

Study tour

Jak wybrać trasę szkoleniową?

Pierwotnie planowałyśmy przygotowanie i przetestowanie jednej wspólnej trasy dla wszystkich, jednak w czasie rozmów z uczestnikami i opiekunami naturalnie wypłynęła potrzeba przygotowania tras indywidualnie dostosowanych do realnych potrzeb każdego uczestnika. Dzięki temu testowanie projektu zyskało na użyteczności.

Już podczas pierwszych rozmów z rodzicami, padały wstępne pomysły trasy, która byłaby w pierwszej kolejności istotna dla danego uczestnika.

W celu opracowania trasy indywidualnej punktem startowym było miejsce zamieszkania, a w jednym przypadku warsztat terapii zajęciowej, do którego uczęszczał jeden z uczestników.

Ustalone wspólnie z uczestnikami i opiekunami trasy w naszym przypadku obejmowały:

- przejazd z miejsca zamieszkania do Urzędu Miasta Gdyni (ze względu na bliskość potencjalnego warsztatu terapii zajęciowej),
- trasę z warsztatu terapii zajęciowej do domu w przypadku innego uczestnika,
- trasę z domu do środowiskowego domu samopomocy,
- trasę z domu do klubu pracy (który zmienił lokalizację i został przeniesiony w inny rejon miasta).

Uczestnicy bardzo chętnie uczestniczyli w study tour. Każdy uczestnik to osobna historia, a jednocześnie ogrom spostrzeżeń do analizy i materiałów do wyciągania wniosków.

Sytuacje, z którymi się spotkałyśmy poszerzyły nasze pole rozumienia problemów, z którymi zmagają się osoby z niepełnosprawnością intelektualną i ich opiekunowie oraz pokazał strony, w które powinno rozwijać się wsparcie.

Najbardziej zadziwiający był dla nas przypadek uczestnika, który nigdy sam nie podróżował, nawet nie wychodził sam z mieszkania. W jego przypadku wybrałyśmy trasę z warsztatu terapii zajęciowej do domu.

Była to dość długa trasa. Trzeba było dojść do przystanku (około 5 minut), wsiąść do właściwego (jednego z kilkunastu) autobusu i jechać nim około 30 minut, a następnie wysiąść i dotrzeć również około 5 minut do domu. Tomek już przy pierwszej pokonywanej wspólnie trasie przegonił nas (dosłownie!) przez całą trasę. Nie miał żadnych problemów - z dotarciem na przystanek, rozpoznaniem numeru autobusu (a jest osobą, która nie czyta).

Następnie nienagannie zachowywał się w czasie przejazdu, odpowiednio wcześniej zasygnalizował nam, że będziemy wysiadać. Z przystanku dotarł bez problemu pod swoją klatkę. Tutaj miał problem z wyborem odpowiedniego numeru swojego domofonu - więc z punktu widzenia nauczyciela pozostało jedynie opanowanie umiejętności wyboru właściwego numeru domofonu.

Przy kolejnych spotkaniach Tomek potwierdził opanowanie trasy i pełną gotowość do samodzielnych przejazdów. Jednakże aby Tomek uzyskał zgodę rodziców na samodzielne przejazdy wskazany jest dłuższy czas trwania warsztatów tak, aby rodzice oswoili się z możliwościami jakie oferuje technologia w kwestii kontaktu oraz lokalizacji w razie gdyby się zgubił.

Warsztaty dedykowane rodzicom, w celu przeszkolenia ich z obsługi telefonu, oraz wsparcie specjalistów z placówki, do której Tomek uczęszcza mogą okazać się odpowiedzią na przeżywane przez nich lęki spowodowane wcześniejszymi życiowymi doświadczeniami oraz obaw przed nagłym usamodzielnieniem się syna.

Generalnie wszyscy uczestnicy prezentowali duży stopień rozeznania w trasie, której się uczyli. Najczęściej wymagali wsparcia w postaci wyróżnienia charakterystycznych punktów orientacyjnych lub wytyczenia jednej trasy w przypadku wielu możliwości wyboru, a przy tym potencjalnych możliwości zgubienia się.

Ogromnym wsparciem w większości przypadków okazały się mapy wizualne (poza opisanym już powyżej uczestnikiem, który nie miał czasu spojrzeć na mapę bo tak zdecydowanie podążał do swojego domu).

Mapy spełniały swoje zadanie zarówno w terenie jak i podczas warsztatów, kiedy to uczestnicy mieli możliwość utrwalenia punktów charakterystycznych.

Rekomendacje:

- trasę należy wybrać indywidualnie dla każdego uczestnika (oczywiście jeśli trasa kilku uczestników jest taka sama to można częściowo ćwiczyć ją w więcej niż jedną osobą, ale należy pamiętać żeby sprawdzić opanowanie trasy i gotowość do przejazdu indywidualnie u każdego uczestnika),

- naukę samodzielnych przejazdów należy przeprowadzić etapami tzn. najpierw trenujemy i opanowujemy jedną trasę (czyli np trasę dom-warsztat terapii zajęciowej). Po opanowaniu i zaliczeniu trasy powinno nastąpić utrwalenie trasy podczas codziennych przejazdów i dopiero przejście do nauki kolejnej trasy np. powrotnej,
- na etapie testowania należy omijać trasy o wysokim stopniu trudności, np. niebezpieczne przejścia dla pieszych,
- warto wykorzystać podczas nauki trasy naturalną wzmocnioną motywację, np. przejazd do ulubionego kolegi/koleżanki, kawiarni itp.

Rozpoznanie sprzętowe

Kryteria wyboru telefonów dla uczestników.

Na podstawie wywiadu na temat zasobów i braków uczestników doszliśmy do wniosku, że telefon powinien spełniać poniższe kryteria:

- mieć stosunkowo duży ekran,
- być wytrzymały,
- posiadać odpowiednią gwarancję,
- być bardzo intuicyjny w użytkowaniu.

Na podstawie powyższych przesłanek oraz możliwości finansowych zdecydowaliśmy się na model myPhone HAMMER Active.

Zdjęcie 1. Ekran główny telefonu używanego podczas naszych warsztatów.

Pełną specyfikację użytego telefonu można znaleźć pod adresem:

<https://www.myphone.pl/wydruk/1449/>

Rekomendujemy dalszą eksplorację telefonów, które spełniałyby potrzeby osób z NI. Idealną sytuacją byłoby stworzenie przestrzeni, gdzie użytkownicy mogliby korzystać z kilku różnych modeli i na bazie porównawczej zostałyby wytypowany najodpowiedniejszy model.

Dwie osoby nie miały telefonów nigdy wcześniej. Pozostałe 3 osoby miały telefony - jedna osoba miała telefon dotykowy starego typu, dwie osoby używały telefon z klawiszami.

Jeśli w grupie warsztatowej znajdują się osoby które posiadają swoje kart SIM należy sprawdzić ich rodzaj (SIM, microSIM i nanoSIM), tak aby były kompatybilne z urządzeniami używanymi podczas warsztatów. W naszym przypadku nie były.

Opiekunowie udali się do salonu operatora, z którego mają kartę SIM i wymienili na nowe, tak aby wielkość karty SIM była odpowiednia.

Na potrzeby uczestników, którzy nie posiadali wcześniej kart SIM, sprawdziliśmy wybór dostępnych kart na doładowanie na rynku. Zdecydowaliśmy się na zakup najbardziej korzystnej oferty na rynku (Virgin mobile) i zakupiliśmy startery.

Na początku testowania uczestnicy nie otrzymali telefonów do domu, nastąpiło to dopiero po przeprowadzeniu kolejnych szkoleń, w momencie, kiedy osoba szkoląca uznała, że uczestnicy prezentują odpowiednią znajomość obsługi telefonu.

W związku z tym karta SIM uczestników, którzy telefony już wcześniej posiadali, musi mieć możliwość wyboru wielkości, tak aby móc używać ją w telefonach nowego typu (karta nanoSIM) i w swoich starych telefonach - współcześnie wydawane karty posiadają formatki różnej wielkości, więc nie stanowi to problemu pod warunkiem, że się ich nie wyrzuci.

Ze względu na bezpieczeństwo z naszego punktu widzenia bardzo korzystne jest wyposażenie telefonów w:

- ochronne szybki,
- etui,
- opcjonalnie: uchwyt typu pierścień, który mocowany na palcu ułatwia utrzymanie telefonu i zabezpiecza przed jego nieplanowanym wypuszczeniem.

Jak zabezpieczyć telefon przed użytkownikiem i użytkownika przed telefonem?

Po zakupie nowych urządzeń trzeba przystąpić do przygotowania telefonu do użycia. Ze względu na ograniczone możliwości pełnego zrozumienia sprzętu oraz wstępny etap korzystania z telefonu przez osoby z NI, po pierwszym uruchomieniu, ale jeszcze przed przekazaniem telefonu uczestnikowi do testowania należy:

- zainstalować wymagane aktualizacje systemowe oraz aplikacji,
 - odinstalować lub wyłączyć niepotrzebne aplikacje dostarczane wraz z telefonem,
 - ustawić automatyczne aktualizacje przez Wi-Fi,
 - wyłączyć pocztę głosową oraz komunikaty i powiadomienia SMS o nieodebranych połączeniach,
 - zablokować połączenia Premium
- na ekranie głównym ustawić zdjęcie właściciela telefonu - ten zabieg jest bardzo prosty, ale zamiast skomplikowanego tłumaczenia czym jest ekran startowy na początku użytkowania, osoby od razu intuicyjnie rozumieją, do jakiego momentu na telefonie mają wrócić podczas użytkowania,
- na ekranie głównym zostawić tylko ikony aplikacji, które będziemy używać, w naszym przypadku były to: aplikacja WhatsApp, mapa wizualna, ikonki skrótów do wykonywania połączeń do osób znaczących (w tym miejscu należy podkreślić że dwójka z uczestników naszych warsztatów nie potrafiła czytać).

Zdjęcie 2. Ekran startowy jednego z uczestników.

Mapy wizualne i używane aplikacje

Bardzo ważnym punktem naszego modelu było zdiagnozowanie potrzeb naszych uczestników, a na tej podstawie wybór odpowiednich aplikacji odpowiadających na ich potrzeby oraz stopień możliwości percepcyjnych.

Poniższe aplikacje zostały wybrane po analizie potrzeb w zestawieniu z dostępnymi, darmowymi aplikacjami, podczas warsztatów okazały się bardzo przydatne i intuicyjne w obsłudze.

Mapy wizualne

Ważnym elementem modelu są mapy wizualne, które są pomocą dla każdego uczestnika do pokonywania trasy. Podczas testowania projektu przygotowaliśmy mapy dla wszystkich uczestników.

Koncept mapy wizualnej został stworzony na podstawie analizy możliwości percepcyjno-poznawczej uczestników oraz możliwości sprzętowych. W zależności od potrzeb miała ona formę papierową lub/i elektroniczną. Zawierała wizualizację trasy, którą dana osoba będzie miała pokonać samodzielnie.

Mapy powinny zawierać: zdjęcia charakterystycznych miejsc, przystanki, zdjęcia numeru autobusu i inne elementy, które okażą się pomocne danej osobie w realizacji celu tj. strzałki naprowadzające, symbole czytelne dla poszczególnych uczestników. Mapy przygotowujemy indywidualnie dla każdego uczestnika.

Wspólnie z uczestnikami wypracowaliśmy wzory map wizualnych, które mogą być wykorzystywane, replikowane i dostosowywane do indywidualnych potrzeb osób w przyszłości korzystających z modelu.

Schemat mapy wizualnej zapisanej w formie dokumentu PDF

- pierwsza strona - zdjęcie miejsca docelowego - u góry nazwa trasy np.
- Trasa: Dom - Chrzanowskiego.
- drugie zdjęcie: pierwszy etap trasy, tak aby był intuicyjny i widoczny z punktu początkowego, na zdjęciu zieloną strzałką została zaznaczona trasa do pokonania,
- kolejne zdjęcia: kolejne etapy trasy,
- na osobnym zdjęciu został przedstawiony nr autobusu, tak aby nawet osoba, która nie potrafi czytać, na zasadzie porównania mogła sprawdzić czy wsiada do dobrego pojazdu,
- na ostatniej stronie został zamieszczony adres domowy uczestnika, w razie gdyby się zgubił, mógł poprosić o pomoc w dotarciu pod wskazane miejsce.
- cały dokument ma czarne tło, wielkość zdjęć jest ustawiona tak, aby zapewniała maksimum czytelności dla użytkownika z uwzględnieniem przekątnej ekranu,
- plik z trasą został zapisany na pulpicie telefonu tak, aby użytkownik miał do niego dostęp.

Zdjęcie 3. Mapa wizualna na monitorze jednego z uczestników

Nasi uczestnicy bez problemu korzystali z mapy, zarówno była dla nich zrozumiała forma zapisu, jak i kolejne etapy trasy.

W dwóch przypadkach dodatkowo wydrukowałyśmy trasę w formie notesu:

- w pierwszym przypadku było to spowodowane doskonałym opanowaniem trasy po przejeździe oraz tym że uczestnik posiadał ograniczenia w postaci nieskoordynowanych ruchów rąk, co mogłoby skomplikować używanie mapy podczas np. wsiadania do autobusu i skutkować upadkiem telefonu.
- w drugim przypadku, również uczestnik po przejeździe doskonale opanował trasę, dodatkowo pokonywał ją w tak szybkim tempie, że oglądanie trasy na wyświetlaczu niepotrzebnie by go spowalniało i powodowało jego frustrację. Zdecydowałyśmy, że w tym przypadku uczestnik potrzebuje: w mapie zapisany nr autobusu (nie potrafił czytać), wyszczególniony numer domofonu (bo z tym miał problem) oraz adres w razie gdyby się zgubił.

WhatsApp

Od początku postanowiłyśmy przeszkolić uczestników warsztatów z korzystania z tej aplikacji. Duże możliwości upatrywałyśmy w tym że:

- użytkownik jest w stanie komunikować się z innymi osobami, nawet wówczas, gdy nie potrafi czytać lub pisać. Pomocna w tym jest opcja wysyłania nagrań głosowych, czy wysyłania symboli: emotikonów lub gifów pomocnych w ekspresji emocji i reakcji.
- Użytkownik może komunikować się z wybraną grupą osób, tak aby komunikację widziały tylko osoby z danej grupy

Zdjęcie 4. Aplikacja WhatsApp na ekranie telefonu

Uczestnicy warsztatów bardzo szybko nauczyli się komunikacji z użyciem WhatsApp. Wysyłali sobie informacje głosowe, a osoby które potrafiły pisać i czytać wysyłały informacje pisane. Dodatkowo osoby które miały z tym trudności były niesamowicie zmotywowane do tego żeby coś jednak napisać swojej koleżance czy koledze.

Zainteresowanie tą aplikacją przerosło nasze oczekiwania. Dzięki temu, że jest bardzo intuicyjna w obsłudze i daje możliwość ekspresji nawet osobom nie czytającym poprzez wiadomości głosowe przyniosła dobry efekt budowania społeczności.

Fenomenem tej aplikacji była dla nas uczestniczka, która ma bardzo duże problemy z czytaniem i pisanem i w szkolnej codzienności unika tej aktywności oraz wykazuje zachowania lękowe. Podczas korzystania z aplikacji WhatsApp przejawiała pełne skupienie, ogromną wolę działania i zachowania lękowe nie pojawiały się.

FamilyLink

Na prośbę opiekunów i przy zgodzie uczestników testowaliśmy możliwości zlokalizowania uczestników warsztatów.

Rodzice obawiali się, że gdy uczestnicy się zgubią nie pozostaje im nic innego tylko wezwanie policji.

Rozwiązanie znalazłyśmy poprzez aplikację Google FamilyLink.

Istnieje możliwość założenie konta Google osobie, które jest podłączona do konta rodzica. Dzięki temu rodzic na swoim koncie ma możliwość skorzystania z usługi lokalizacji.

Opcja ta włączona na dowolnym urządzeniu opiekuna, łączy się automatycznie z smartfonem użytkownika i w przeciągu kilku minut pokazuje mapę z dokładną lokalizacją osoby.

Testowałyśmy to z siostrą jednego z uczestników warsztatów, było to dla niej niesamowicie ważne ze względów bezpieczeństwa. Mówiła że będzie to dla niej narzędzie bardzo ważne przy podejmowaniu decyzji o samodzielnej podróży brata komunikacją miejską.

Uważamy, że ta opcja jest bardzo ważna i może zachęcić opiekunów i rodziców obawiających się o bezpieczeństwo osób im podległych do przekazania im większej autonomii.

FamilyLink oprócz możliwości lokalizacji posiada możliwość ustawiania filtra wyświetlanych treści i dostosowania ich do wieku i potrzeb użytkownika. Za jego pomocą można eliminować treści przeznaczone tylko dla dorosłych.

Aplikacją Family Link zarządza się z telefonu/tabletu opiekuna, aby tego dokonać należy zainstalować darmową aplikację na telefon opiekuna i podopiecznego i w przypadku nie posiadania, założyć konto Google dla obu osób.

Aby w pełni opiekun wykorzystał opcje, które umożliwia FamilyLink należy przeszkolić opiekuna z jego użytkownika.

Zdjęcia

Osoby, które wcześniej niż pozostałe nauczyły się wykonywać połączenia zostały przeszkolone z wykonywania zdjęć i odnajdywania ich w galerii.

Ważną kwestią było omówienie takich zagadnień, jak:

- pytanie o zgodę kiedy chce się zrobić zdjęcie innej osobie,
- uczulenie na to jakie zdjęcia można przesyłać a jakich nigdy nie robimy i nie przesyłamy,
- wysłanie swoich zdjęć innym

YouTube

Dziewczyny z naszej grupy warsztatowej zaraz po zapoznaniu się z telefonem oraz nauczaniu się wykonywania połączeń intuicyjnie korzystały z aplikacji YouTube.

Odnajdywały swoje ulubione piosenki i z uśmiechem je śpiewały.

Ważną kwestią było omówienie bezpiecznego korzystania z serwisu i nie przeszkadzanie innym zbyt głośnym słuchaniem muzyki, np. podczas jazdy autobusem.

YouTube w opcjach ustawienia posiada funkcję filtrowania wyświetlanych materiałów umożliwiającą eliminowanie treści z materiałami pokazującymi przemoc oraz pornografię.

Tutoriale związane z użytkowaniem sprzętu

Na potrzeby warsztatowe zostały nagrane tutoriale z podstawowej obsługi telefonu. Na filmach został nagrany sposób użytkowania telefonu wraz z komentarzem lektora: włączanie, wyłączanie telefonu, wykonywanie połączeń na tych konkretnych modelach.

Tutoriale nie sprawdziły się w pracy z naszymi uczestnikami jako metoda szkoleniowa. Nasi uczestnicy potrzebowali więcej czasu na wykonanie poszczególnych czynności niż umożliwiał to tutorial, nie byli też przyzwyczajeni do tej formy szkoleniowej. Skupiali się albo na oglądaniu filmu albo na wykonywaniu zadania na komputerze.

Komunikacja poprzez połączenia telefoniczne i komunikator

WhatsApp - praktyczny trening nabytych umiejętności

Po zakończeniu spotkań warsztatowych i indywidualnych z uczestnikami i przekazaniu telefonów rozpoczęliśmy okres moderowania grupy na komunikatorze WhatsApp i komunikację telefoniczną z uczestnikami.

Większość uczestników była bardzo aktywna szczególnie na komunikatorze WhatsApp. Przesyłali informacje do grupy i indywidualnie, wykonywali połączenia przez WhatsApp, korzystali z emoticonów i GIFów. Najbardziej aktywnym uczestnikiem grupy była jedna z osób, która nie czyta i przesyłała komunikaty głosowe.

Uczestnicy często też dzwoniли do nas i prawie zawsze odbierali nasze połączenia. Prowadzili rozmowy adekwatne do poruszanych tematów. Dopytywali też o kwestie związane z obsługą telefonu oraz o to kiedy się jeszcze spotkamy, opowiadali też o sobie i o tym co się u nich wydarzyło.

Wszyscy uczestnicy opanowali umiejętność korzystania ze smartfona.

Film

Podczas fazy testowania naszego projektu towarzyszyła nam kamera. Film nie tyle miał być zapisem wydarzeń i historii naszego projektu co możliwością opisania idei, usamodzielniania się dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną poprzez korzystanie z technologii.

Chciałyśmy uchwycić te wszystkie momenty, które byłyby istotne w procesie nabywania nowych kompetencji technologicznych oraz w procesie poszerzania zakresu samodzielności.

Film jest jednym z elementów całego modelu, ale ma do spełnienia pewną bardzo ważną rolę - ma być kotwicą, motywatorem do wejścia osób z niepełnosprawnością

intelektualną i ich opiekunów na drogę, na której końcu byłaby samodzielność dziecka z niepełnosprawnością intelektualną.

Aby zachęcić i wspomóc rodziców i opiekunów a także profesjonalistów potrzebny jest cały model działania. Proces, który musi się zadziać jest procesem wieloaspektowym.

Współdziałanie rodziców i opiekunów w czasie tworzenia filmu, oddanie im głosu dotyczącego lęków, a także tego co mogłoby im pomóc w drodze do usamodzielnienia ich dzieci daje szansę stworzenia narzędzia "poruszającego odpowiednie struny".

Chciałyśmy aby był to obraz, który dotknie różnych aspektów problemu, będzie wizualizacją różnych scenariuszy życia dorosłości osób z niepełnosprawnością intelektualną. Film ma umożliwić rodzicom podjęcie decyzji o wejściu jego dziecka w program nauki samodzielności. Ma sugestywnie określać cele tej drogi.

Film może też być wyświetlany niezależnie od projektu. Jest obrazem, który ma pokazywać dobre praktyki wykorzystania technologii na drodze usamodzielniania się osób z niepełnosprawnością intelektualną, ma inspirować i chociaż uchylać zamknięte dotąd dla niektórych drzwi.

Sugerowany przebieg realizacji modelu

1. Rekrutacja
2. Przygotowanie sprzętów (smartfona) i aplikacji.
3. Warsztaty - spotkania grupowe.
4. Study tour:
 - wybór trasy,
 - przejazd diagnostyczny, zebranie zdjęć do mapy wizualnej,
 - tworzenie mapy wizualnej,
 - przejazd testowy w oparciu o mapę wizualną (powtarzany w zależności od indywidualnych potrzeb uczestników),
5. Zaliczenie trasy (przejazd pod okiem prowadzących, jednak bez jakichkolwiek sugestii z ich strony. Uczestnik może popełniać drobne błędy, ale musi dojechać do celu i nie narażać się na niebezpieczeństwo),
6. Komunikacja poprzez połączenia telefoniczne i komunikator WhatsApp - praktyczny trening nabytych umiejętności,
7. Egzamin końcowy.

Problemy, z którymi zetknęliśmy się w fazie testowania

1. Dojrzała motywacja.

Nasz przypadek:

Do udziału w projekcie chcieliśmy zakwalifikować uczestników o odpowiednim stopniu motywacji i dojrzałości. Na początku jednak miałyśmy problem z jedną uczestniczką, która wykazywała się lekceważącym i pretensjonalnym stosunkiem do wykonywania zadań i poszanowania zasad udziału w projekcie.

Jednak w rozmowie, w której stwierdziłyśmy, że powinna ona zrezygnować z dalszej współpracy, bo nie zgadza się na ustalone przez nas zasady. uczestniczka zdecydowała że zostanie i dalej w miarę aktywnie uczestniczyła w projekcie.

Wniosek:

Do udziału w projekcie potrzebna jest motywacja wewnętrzna każdego z uczestników.

W tym celu najlepiej przeprowadzić szczerą rozmowę przed rozpoczęciem programu na temat zasad i oczekiwań z każdym z uczestników programu. A w razie wątpliwości już w trakcie trwania projektu należy konsekwentnie podejmować procedury rezygnacji uczestnika z udziału w projekcie.

2. Problem z kartami SIM.

Nasz przypadek:

Wystąpił problem związany z wielkością karty SIM. Dwójka uczestników podczas trwania warsztatów korzystała w domu ze starego telefonu (do którego potrzebna była duża karta SIM), a na warsztatach ze smartfonów (potrzebna była nano SIM).

Wniosek:

Na etapie wstępnym należy ustalić czy uczestnik posiada telefon i jeśli tak, jaki typ karty SIM posiada. Jeśli karta nie jest kompatybilna z nowymi urządzeniami, należy ustalić z opiekunem/rodzicem, aby udał się do operatora swojej sieci telefonicznej i zamienił posiadaną kartę SIM na taką, która jest dopasowana do wszystkich wielkości.

3. Problem z zakończeniem rozmowy

Nasz przypadek:

Uczestnicy mieli problem z zakończeniem rozmowy. Podczas trwania rozmowy nie patrzyli na ekran i gdy przychodziło do zakończenia rozmowy nie wiedzieli jak to zrobić.

Wniosek:

Etap z którym występują trudności należy omówić z każdym indywidualnie i przećwiczyć po kilka razy, tak aby uczestnik oswoił się z wykonywaną czynnością.

4. Problem z powrotem do ekranu głównego.

Nasz przypadek:

Na wstępnym etapie pracy z telefonami, ogromnym problemem dla uczestników okazał się powrót do ekranu startowego po wykonaniu połączeń lub robieniu zdjęć.

Uczestnicy nie wiedzieli o co chodzi i gdzie mają wracać.

Wniosek:

Ustaliliśmy że na ekranie startowym umieścimy zdjęcie danego użytkownika. Po tym zabiegu, nie było żadnego problemu w powrocie do ekranu startowego.

5. Problem z siłą dotyku ekranu.

Nasz przypadek:

Niektóre osoby miały problem z dotykiem smartfona. na początkowym etapie ekran dotykali w powietrzu, lub paznokciem.

Wniosek:

Takie trudności należy przepracować w pracy indywidualnej. Z daną osobą, które ma ten problem należy najpierw wyjaśnić na jakiej zasadzie działa smartfon, a potem wspólnie przetestować najlepszy i najprostszy do opanowania dla danej osoby sposób dotyku ekranu. Trzeba też poświęcić utrwaleniu tej czynności odpowiednią ilość czasu i odpowiednią liczbę ćwiczeń.

6. Problem ze “znikającym połączeniem” i połączeniem, które pokazuje się tylko w tle.

Nasz przypadek:

Wykonywanie połączeń, rozmowa podczas której nie patrzy się na telefon, a potem powrót i odnalezienie ikony zakończenia rozmowy na początkowym etapie było bardzo trudne.

Wniosek:

Elementy wykonywania połączeń na wstępnym etapie wymagają pracy indywidualnej. Należy po kolei wytłumaczyć co się dzieje i gdzie odnaleźć kolejne ikony. Następnie wielokrotnie przećwiczyć ten element.

7. Problem z rodzicem, który pomimo ogromnych umiejętności podopiecznego nie jest w stanie przełamać lęku i wyrazić zgody na samodzielny przejazd trasy.

Nasz przypadek:

Ogromnym zasobem podczas stosowania modelu jest zaufanie i wzajemne relacje między prowadzącymi a uczestnikami i opiekunami.

W jednym przypadku lęki opiekuna były związane z trudnymi sytuacjami z przeszłości, aby je zastąpić nowymi doświadczeniami, praca warsztatowa powinna trwać dłużej oraz powinna obejmować pracę z opiekunem/rodzicem.

Dlatego tym co jest fundamentem działania modelu jest bazowania na relacji profesjonalista (nauczyciel, terapeuta, pracownik instytucji pomocowej) - uczestnik i opiekun.

Wniosek:

Dużym wsparciem dla wprowadzenia poprzez model trwałej zmiany jest dobra relacja profesjonalista-opiekun, na której można bazować i wprowadzać małymi krokami nowe pozytywne doświadczenia związane z usamodzielnianiem podopiecznego.

Ogromnym zasobem jest wspierający opiekun/rodzic - w tych przypadkach gdy rodzic angażował się w projekt i widział szansę dla swojego dziecka/podopiecznego, pomimo początkowych obaw proces przebiegał szybko, problemy udawało się pokonać i oraz było widać efekty i zmiany.

Refleksje po zakończeniu fazy testowania

- wszyscy uczestnicy stali się aktywnymi użytkownikami smartfonów - jeśli chodzi o wykonywanie i odbieranie połączeń,
- trzy osoby są stale aktywne na komunikatorze WhatsApp (w tym jedna osoba, która nie potrafi czytać i pisać wysyła do grupy wiadomości głosowe),

- komunikator WhatsApp jest aplikacją ogromnie motywująca do czytania i pisania również osoby, które mają problemy z tymi umiejętnościami w praktyce szkolnej i codzienności,

- widać ubogość kontaktów realnych i wirtualnych dorosłych osób z NI, potrzebę moderowania grupy w fazie początkowej oraz ogromny potencjał wzbogacenia codziennego życia osób z NI, które bez odpowiedniego szkolenia same nie będą w stanie przekroczyć wydawałoby się niezbyt rozległej, ale jednak przepaści przed aktywnym oraz przynoszącym dużą satysfakcję użytkowaniem smartfona czy aplikacji takich jak WhatsApp. W naszej ocenie jest to krok w stronę budowania sieci kontaktów, z których można korzystać w czasie wolnym itp.

- dużym potencjałem jest wyposażenie i przeszkolenie opiekunów osób niepełnosprawnych w aplikację FamilyLink, która umożliwia lokalizację trasy, którą pokonuje dziecko lub podopieczny oraz możliwość nadzorowania aplikacji i treści, z których korzysta,

- czas testowania projektu nie był na tyle długi, aby wprowadzić trwałe zmiany u opiekunów których lęki są mocno zakorzenione, ale był wystarczający by zdiagnozować możliwości samodzielnego poruszania się po mieście,

- w jednym przypadku smartfon i aplikacja umożliwiająca lokalizację podopiecznego okazała się bardzo trafną odpowiedzią na potrzebę opiekuna osoby z NI,

- w jednym przypadku (opiekuna z lekką niepełnosprawnością intelektualną) lęk o bezpieczeństwo dziecka skrywał pod sobą lęk o podważenie jego kompetencji oraz obawę przed odebraniem mu praw rodzicielskich, gdyby zgodził się na samodzielne wyjścia podopiecznego. Wykracza to poza możliwości naszego wsparcia i działania w fazie testowania. Jednak w naszej opinii podczas dłuższej rozłożonego procesu szkolenia oraz przeznaczenia czasu na przeszkolenie rodziców/opiekunów mógłby skutkować wyjaśnieniem takich niepewności,

- nie wszyscy potrzebują mapy wizualnej,

- istnieje wiele rozwiązań ułatwiających korzystanie z telefonu: w niektórych przypadkach sprawdzą się np. nakładka z kółkiem, która ułatwia wygodne trzymanie telefonu, warto rozważyć zakup np. saszetki "nerki" aby uczestnik miał komórkę w miejscu bezpiecznym, ale też takim z którego będzie mu najłatwiej korzystać. Można podpowiedzieć zasadności zakupu takich rozwiązań uczestnikom.

Rekomendacje

1. Aby praca w oparciu o model była jak najbardziej efektywna, powinna ona przebiegać w małych grupach uczestników będących na podobnym poziomie funkcjonowania. Grupy takie można tworzyć z wśród młodzieży i dorosłych z różnych klas lub grup warsztatowych (i innych).

2. W miarę możliwości, aby ułatwić pracę w grupie, należy dążyć do ujednoczenia sprzętów wśród wszystkich uczestników grupy.

3. Model sprawdzi się w pracy z osobami z głębszą niepełnosprawnością intelektualną, które dobrze funkcjonują w domu i placówce (mają pewien odpowiedni poziom dojrzałości i odpowiedzialności).

4. Warto skorzystać z możliwości i potencjału aplikacji WhatsApp w celach budowania społeczności, integracji, ale również w celu budowania motywacji i przełamywania oporu przed czytaniem i pisanem.

5. Proces realnej zmiany w postawach wymaga czasu. O ile opanowanie podstawowej obsługi urządzeń oraz opanowania trasy może nie zająć dużo czasu, jednak czas jest potrzebny na zmianę nastawienia i postawy rodziców.

6. Tym samym należy rozłożyć realizację modelu na około 6 miesięcy.

7. Aby zachęcić i wspomóc rodziców i opiekunów, a także profesjonalistów potrzebny jest cały model działania. Proces, który musi się zadziać jest procesem wieloaspektowym i tak należy do niego podchodzić.

8. Należy pamiętać o zebraniu zgody na używanie aplikacji umożliwiającej lokalizację uczestnika (podpisaną przez nich lub w przypadku osób niepełnoletnich lub ubezwłasnowolnionych ich rodziców, opiekunów).

9. Należy dodać do modelu warsztaty dla rodziców, aby mogli przekonać się, jakie możliwości daje technologia obecnie, a tym samym dać im możliwość przepracowania lęków i obaw związanych z stopniowym usamodzielnianiem się dziecka/podopiecznego.

10. Po zakończeniu nauki podstawowej obsługi smartfona warto spróbować rozszerzyć używanie smartfona o inne aplikacje dostosowane do indywidualnych potrzeb jak np. kalendarz, listy zakupowe, Legimi, inne.

Podsumowanie

Jako wskaźniki działania innowacji założyliśmy, że nasi uczestnicy po pierwsze opanują i będą korzystali z aplikacji WhatsApp (tak też się stało w czterech przypadkach - jedna osoba potrzebowałaby na pełne opanowanie aplikacji trochę więcej czasu).

Po drugie założyliśmy, że nasi uczestnicy będą w stanie samodzielnie dotrzeć do zaplanowanego miejsca (jako nasi przewodnicy). Tak się stało we wszystkich przypadkach. Udowadnia to potencjał jakim dysponują osoby z głębszą niepełnosprawnością intelektualną, które dobrze funkcjonują w domu i placówce do samodzielnego poruszania się w przestrzeni miejskiej przy jednoczesnym braku przyzwolenia otoczenia na taką samodzielność.

Po trzecie naszym wskaźnikiem miała być gotowość zwiększenia zakresu samodzielności swoich dzieci/podopiecznych w zakresie poruszania się w przestrzeni miejskiej przez opiekunów osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Tak się stało w trzech przypadkach. W jednym przypadku pomimo ogromnego potencjału i perfekcyjnego opanowania wszelkich potrzebnych umiejętności rodzic nie wyraził na chwilę obecną zgody na samodzielne przemieszczanie się swojego dziecka. Jednak, jak już zaznaczyliśmy wcześniej, zarówno w tym przypadku jak i w przypadku

drugiej osoby, u której na chwilę obecną nie widać wyraźnej gotowości opiekunów co do zwiększenia zakresu samodzielności swoich dzieci/podopiecznych, proces ten się już rozpoczął. Natomiast na efekty trzeba jeszcze albo poczekać albo muszą zaistnieć dodatkowe okoliczności, które zmotywują opiekunów do poszerzenia zakresu samodzielności podopiecznych.

Ostatnim wskaźnikiem działania naszej innowacji było zainteresowanie profesjonalistów modelem oraz jego przydatnością w usamodzielnieniu dorosłych osób z głębszą niepełnosprawnością intelektualną. Tutaj możemy mówić o żywym zainteresowaniu ze strony profesjonalistów, które pojawiało się już w momencie rekrutacji. Pojawiły się już zaproszenia do prezentacji modelu w gdyńskich placówkach wsparcia.

Jednakże opracowując model Gdyńskiego Lodołamacza Technologicznego największą satysfakcję dają nam nie tylko powyższe wskaźniki, ale to że pisząc te słowa, odbieramy kolejne wiadomości głosowe na komunikatorze WhatsApp od naszego uczestnika, który się rozchorował i leży w łóżku.

Czy model jest wart wprowadzenia?

Czy innowacja działa?

Czy warto wprowadzać osoby z głębszą niepełnosprawnością intelektualną w świat nowych technologii?

Czy warto zawalczyć o poszerzenie zakresu samodzielności tych osób?

Oczywiście!!!! bo ... i tu oddamy głos samym zainteresowanym:

Szczęśliwym się jest wtedy, kiedy się coś osiąga.

I kiedy komuś pomagamy

Agnieszka Załachowska, osoba z NI, cytata pochodzi z okładki książki M. Kwiatkowskiej, Zwyczajne towarzyszenie zamiast specjalnej troski)

Bibliografia

GUS, *Osoby niepełnosprawne na rynku pracy w 2000 roku*

Kumaniecka-Wiśniewska A., *Kim jestem? Tożsamość kobiet upośledzonych umysłowo* (2006)

Paszkowska-Rogacz A., *Metody pracy z grupą w poradnictwie zawodowym, - zmodyfikowane do potrzeb i możliwości uczestników*, (2004)

Pilecka W., Pilecki J. *Warunki i wyznaczniki rozwoju autonomii dziecka upośledzonego umysłowo*. (1996)

W: W. Dykcik (red.), *Społeczeństwo wobec autonomii osób niepełnosprawnych* (s. 31–38). Poznań: Eruditus,

Plichta P. *Wyniki badań nad korzystaniem z internetu przez osoby z niepełnosprawnością intelektualną - praktyczne implikacje w: Cyberbulling. Zjawisko, konteksty, przeciwdziałanie*. red. J. Pyżalski, s. 70 (2012)

Tłoczkowska D., w: E. Pisula *Dorosłość osób z niepełnosprawnością intelektualną*, s. 21., 2008,

Tylewska-Nowak B., *Autonomia osób z głębszą niepełnosprawnością intelektualną w opinii wybranych grup społecznych*, (2001)

Załączniki

Załącznik I

Arkusze wstępny

Imię i nazwisko:.....

Data:

Informacje uzyskane na pierwszym spotkaniu od uczestnika i opiekuna:

.....
.....
.....
.....

1. Czy posiadasz smartfon albo smartwatch?
2. Czy umiesz obsługiwać smartfon albo smartwatch?
3. Co najczęściej robisz na telefonie?
4. A co jeszcze chciałbyś robić a nie potrafisz?
5. Czy potrafisz dojechać do szkoły, placówki (podać konkretną nazwę placówki)?
6. Czy potrafisz dojechać do.....(podać znane w danym mieście miejsce np. Urząd Miasta, znana lodziarnia, inne)?
7. Gdzie chciałbyś sam dojechać, a obawiasz się że się zgubisz?
8. Czy chodzisz sam do kawiarni, kina, centrum handlowego?
9. Jakie miejsca w swoim mieście chciałbyś częściej odwiedzać?
10. Czego najbardziej chciałbyś się nauczyć?
11. Czy korzystasz z jakiegoś komunikatora w telefonie np. WhatsApp?
12. Czy chciałbyś korzystać z jakiegoś komunikatora?
13. Inne...

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Załącznik II

Karta obserwacji uczestnika innowacji

Imię uczestnika:.....

Czas pracy z uczestnikiem:

Refleksje po pierwszym spotkaniu.	
Ograniczenia, które mogą utrudniać użytkowanie telefonu (np. wada wzroku, trudności z utrzymaniem i koordynacja rąk, inne).	
Wybór trasy:	
Pierwszy przejazd wybraną trasą.	
Motywacja.	

Poziom obsługi telefonu po pierwszym spotkaniu.	
Poziom obsługi telefonu po kolejnych spotkaniach.	
Poziom obsługi telefonu po testowaniu.	
Trasa.	
Zasoby.	

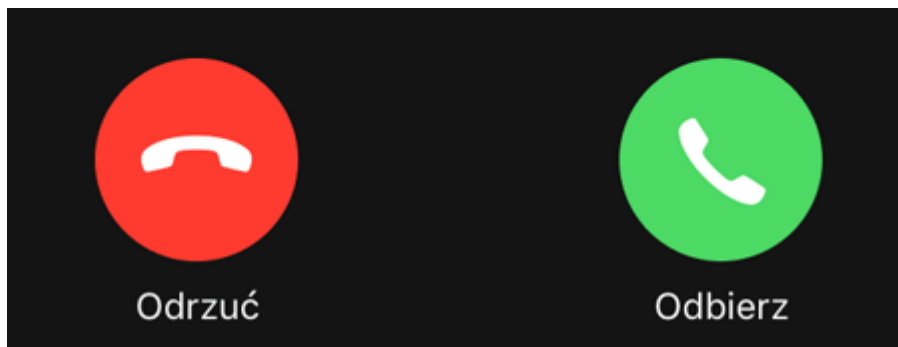
Zagrożenia.	
Podsumowanie.	

Załącznik III

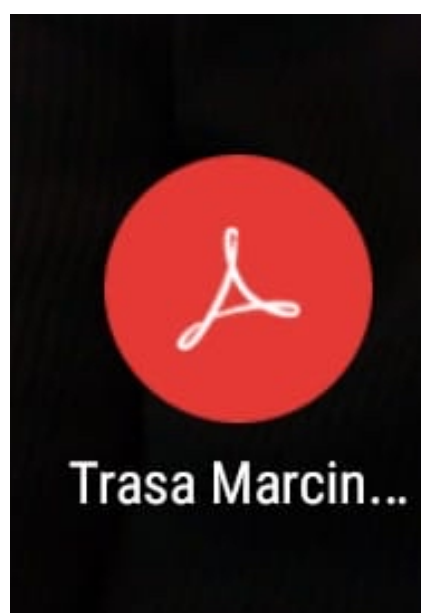
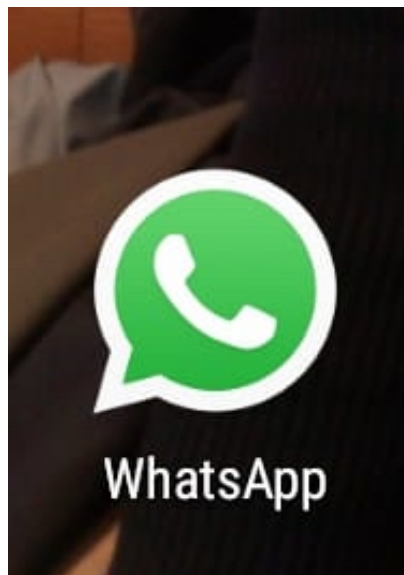
Karta pracy nr 1. Połączenia

Załącznik IV

Karta pracy nr 2. Ikony

WYKONYWANIE POŁĄCZEŃ

GALERIA

ZDJĘCIA

Załącznik V

Karta pracy nr 3. WhatsApp

Edycja

Czaty

🔍 Szukaj

Ukryte czaty

0 >

Listy ogłoszeniowe

Nowa grupa

Family

17:39

Ty:

Anna

17:37

GLT

17:35

Ty:

Glt Marcin

17:35

Jarek

17:31

Status

Połączenia

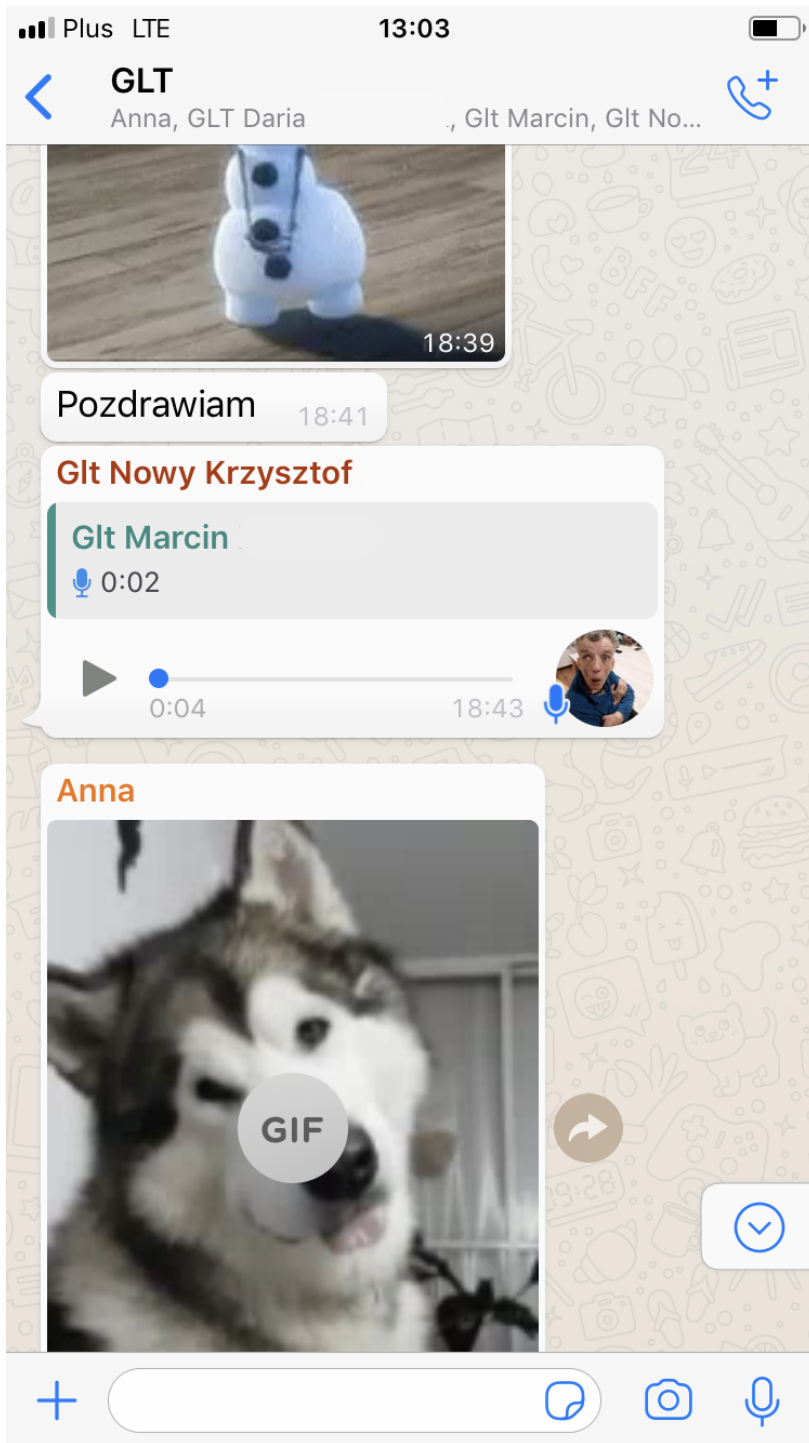
Aparat

Czaty

Ustawienia

Załącznik VI

Karta pracy nr 4. Zadania egzaminacyjne

Drukujemy karteczki z pytaniami i zadaniami do wykonania.
Przykładowe zadania:

WŁĄCZ I WYŁĄCZ TELEFON
ODBLOKUJ TELEFON (JEŚLI BLOKADA ZOSTAŁA ZAŁOŻONA)
ZADZWOŃ DO JEDNEJ OSOBY
ODBIERZ POŁĄCZENIE, PO KRÓTKIEJ ROZMOWIE ROZŁĄCZ
WYKONAJ ZDJĘCIE I ODNAJDŹ JE W GALERII TELEFONU
URUCHOM MAPEŃ WIZUALNĄ
URUCHOM APLIKACJĘ WHATSAPP I WYŚLIJ WIADOMOŚĆ DO SWOJEJ GRUPY
ODPOWIEDZ NA PYTANIE: JAK CZĘSTO TRZEBA ŁADOWAĆ TELEFON?
ODPOWIEDZ NA PYTANIE: GDZIE NIE NALEŻY UŻYWAĆ TELEFONU?
ODPOWIEDZ NA PYTANIE: CO BYŚ ZROBIŁ GDYBYŚ ZGUBIŁ SIĘ PODCZAS PRZEJAZDU AUTOBUSEM?
ODPOWIEDZ NA PYTANIE: GDZIE MOŻNA SCHOWAĆ TELEFON?
ODPOWIEDZ NA PYTANIE: CZY MOŻNA SŁUCHAĆ GŁOŚNEJ MUZYKI NA TELEFONIE W AUTOBUSIE?
ODPOWIEDZ NA PYTANIE: CZY MOŻNA ROBIĆ ZDJĘCIE OBCEJ OSOBIE?
...
...
...

Scenariusz warsztatów nr 1

Poznajemy siebie, projekt i sprzęt, na którym będziemy pracować.

Miejsce:

1. Spokojne pomieszczenie do prowadzenia szkoleń i nauki.
2. Centrum handlowe.

Integracja grupy, wzbudzenie lub uporządkowanie motywacji do udziału w projekcie

Cel:

(głównie wyjścia poza dom i szkołę oraz wykorzystania technologii w życiu codziennym).

Wskazanie uczestnikom zakresu partycypacji w tworzeniu narzędzi edukacyjnych

Cele zoperacjonalizowane:

- uczestnik przedstawia się - podaje swoje imię oraz mówi kilka słów o tym co lubi robić,
- uczestnik potrafi odpowiedzieć na pytanie czego będzie się uczył podczas projektu,
- uczestnik wskazuje miejsce, do którego chciałby dojechać,
- uczestnik sygnalizuje (sam lub ze wspomaganiami osób prowadzących) problemy jakie napotyka na swojej drodze do samodzielności,
- uczestnik odpowiada na pytania: jak i gdzie będzie mógł wykorzystać telefon w codziennym życiu,
- uczestnik wyraża swoje zdanie na temat spotkania.

Nabywane umiejętności:

Uczestnik:

- aktywnie uczestniczy w spotkaniu,
- wypowiada się (werbalnie lub pozawerbalnie) na forum grupy,
- odwołuje się do własnej wiedzy i doświadczenia,
- nazywa swoje odczucia związane z udziałem w projekcie, swoje nadzieje i lęki,
- opisuje przykłady wykorzystania telefonu i sieci Internet w życiu codziennym,
- współpracuje z innymi członkami grupy, przed którymi stoją podobne wyzwania.

Kompetencje kluczowe:

- porozumiewanie się w języku ojczystym,
- kompetencje informatyczne,
- umiejętność korzystania z technologii,
- kompetencje społeczne.

Środki dydaktyczne:

- prezentacja miejsc atrakcyjnych w danym mieście i miejsc ważnych z punktu widzenia uczestników (*Prezentacja nr 1*),
- smartfony,
- styropian, kartki, flamastry,
- film.

Metody dydaktyczne:

- teoretyczne: rozmowa, dyskusja, opowiadanie, wyjaśnienie,
- praktyczne: rozwijanie umiejętności, pokaz, naśladowanie, ćwiczenie, instruktaż.

Przebieg spotkania:

Etap wstępny

1. Czas na swobodną rozmowę (kawa/herbata/ciastka).
2. Przywitanie zebranych i przedstawienie osób prowadzących.
3. Prezentacja uczestników spotkania.
4. Ćwiczenie "Jestem ... i lubię ..." (źródło: A. Paszkowska-Rogacz, Metody pracy z grupą w poradnictwie zawodowym, - zmodyfikowane do potrzeb i możliwości uczestników).

Cele:

- Prezentacja uczestników spotkania
- Wzajemne poznanie,
- Integracja uczestników warsztatu,

Czas: 15 minut

Przebieg:

Grupa siedzi w kręgu. Każdy z uczestników przedstawia się swoim imieniem oraz wymienia jedną aktywność, którą lubi robić. Zadaniem następnej osoby jest powtórzenie imienia i ulubionej aktywności poprzednika, po czym przedstawienie siebie w analogiczny sposób.

W razie potrzeby osoby prowadzące mogą dyskretnie podpowiadać imiona i aktywności poprzedników.

Etap właściwy

1. Przedstawienie celu spotkania - wyjaśnienie metafory lodołamacza.
2. Rozmowa kierowana na temat tego co utrudnia samodzielność uczestników i co mogłoby im pomóc.
3. Ćwiczenie "Lodołamacz" (opracowanie własne)

Cele:

- Wydobycie i nazwanie obaw własnych lub takich, z którymi uczestnicy stykają się ze strony opiekunów związanych z większą samodzielnością.
- Zapoznanie się z tematyką warsztatów,
- "Przełamywanie lodów", czyli sposobów ułatwiających pokonywanie barier związanych z kompetencjami technologicznymi.

Czas trwania: 20 minut

Przebieg:

1. Na dużym białym styropianie przyklejamy kartki z wypowiedzianymi przez uczestników lękami związanymi z samodzielnością. Rysujemy lub piszemy w zależności od możliwości grupy przemyślenie, które się pojawiają. Następnie wspólnie zastanawiamy się co mogłoby taki "lód" przełamać, czyli co mogłoby pomóc w przełamywaniu barier na drodze do samodzielności uczestników.

2. Gdy ktoś z uczestników lub osób prowadzących wypowie jakiś pomysł - osoby prowadzące odłamują kawałek styropianu.
3. Rozmowa na temat tego w jaki sposób uczestnicy mogą pomóc w tworzeniu Gdyńskiego Lodołamacza Technologicznego, możliwości i obszarów zaangażowania uczestników.

W tym miejscu zachęcamy do wyświetlenia filmu GLT, czyli opowieści o osobach które już tą drogę przeszły, zdobyły kompetencje technologiczne i mają większą samodzielność. Film można zobaczyć na www.gltgdynia.pl

4. Prezentacja miejsc atrakcyjnych w danym mieście - pobudzenie albo zdiagnozowanie motywacji do wychodzenia z domu (*Prezentacja nr 1*).
5. Przejście do Centrum Handlowego.
6. Wizyta w sklepie z telefonami i akcesoriami.
7. Zakup kart SIM. Przejście do kawiarni. Zamówienie kawy/herbaty.
8. Rozdanie telefonów.
9. Czas na rozpakowanie i swobodną eksplorację sprzętów. Osoby prowadzące pomagają uczestnikom w czasie pierwszego uruchamiania telefonu, podążają za uczestnikami (w tym momencie nie korzystaliśmy jeszcze z tutoriali).
10. Wykonywanie zdjęć uczestnikom i przez uczestników. Personalizacja aparatów poprzez ustawienie tapety ze zdjęciem uczestnika. Wyłączenie telefonu (ze wspomaganie osób prowadzących), spakowanie telefonów.

Etap końcowy:

1. Powrót do miejsca spotkania.
2. Runda podsumowująca: "Odpowiedź na pytanie: Co mi się podobało i co mi się nie podobało w dzisiejszym spotkaniu".
3. Przekazanie terminów spotkań warsztatowych.

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Załącznik VIII

Scenariusz warsztatów nr 2

Praca z urządzeniami - włączanie telefonu, obsługa połączeń i wykonywanie zdjęć.

Miejsce:

1. Spokojne pomieszczenie do prowadzenia szkoleń i nauki.

Cel:

Zapoznanie z urządzeniem. Przekazanie wiedzy dotyczącej obsługi połączeń oraz wykonywania zdjęć.

Zdiagnozowanie trudności, na jakie napotykają uczestnicy.

Cele zoperacjonalizowane:

- uczestnik wskazuje przycisk on/off
- uczestnik potrafi odblokować telefon (cel może zostać pominięty - jeśli wykracza znacznie poza aktualne możliwości uczestnika),
- uczestnik wskazuje ikonkę zielonej słuchawki,
- uczestnik potrafi uruchomić klawisz połączenia,
- uczestnik wskazuje ikonkę czerwonej słuchawki,
- uczestnik potrafi zakończyć połączenie,
- uczestnik wskazuje ikonkę aparatu telefonicznego,
- uczestnik potrafi uruchomić aparat telefoniczny,
- uczestnika wskazuje ikonę galerii,
- uczestnik uruchamia galerię i przegląda zdjęcia,
- uczestnik uruchamia swoją mapę wizualną,
- uczestnik odpowiada na pytania dotyczące zasad bezpiecznego korzystania ze smartfona,

Nabywane umiejętności:

- uczestnik wyraża swoje zdanie na temat spotkania.

Uczestnik:

- aktywnie uczestniczy w spotkaniu,
- wypowiada się (werbalnie lub pozawerbalnie) na forum grupy,
- sygnalizuje problemy i napotkane trudności,
- prosi o pomoc,
- odwołuje się do własnej wiedzy i doświadczenia,
- nazywa swoje odczucia związane z udziałem w projekcie, swoje nadzieje i lęki,
- opisuje konsekwencje błędów związanych z nieprawidłowym użytkowaniem

Kompetencje kluczowe:

telefonu,

- współpracuje z innymi członkami grupy, przed którymi stoją podobne wyzwania.
- porozumiewanie się w języku ojczystym,
- kompetencje informatyczne,

Środki dydaktyczne:

- umiejętność korzystania z technologii,
- kompetencje społeczne.
- prezentacja: "Jak używać smartfona?" (*Prezentacja nr 2*),
- smartfony,
- Tutorial 1 oraz 2
- Karta pracy nr 1, 2
- mapa wizualna,
- laptop, rzutnik.

Metody dydaktyczne:

- teoretyczne: rozmowa, dyskusja, opowiadanie, wyjaśnienie,
- praktyczne: rozwijanie umiejętności, pokaz, naśladowanie, ćwiczenie, instruktaż.

Przebieg spotkania:

Etap wstępny

Czas na swobodną rozmowę (kawa/herbata/ciastka).

Rozdanie telefonów - czas na swobodną eksplorację sprzętów.

Etap właściwy

1. Omówienie zasad korzystania z telefonu - w oparciu o prezentację nr 2 "Jak korzystać ze smartfona".
2. Praca z prezentacją - ćwiczenie.

Cel:

Utrwalenie myślenia przyczynowo-skutkowego - powiązanie nieprawidłowego użytkownika telefonu z potencjalną konsekwencją, zagrożeniem utraty lub zniszczenia telefonu.

Uczestnicy na podstawie prezentowanych sytuacji, starają się nazwać nieprawidłowe korzystanie z telefonu i wskazać zagrożenia/konsekwencji takiego zachowania. Następnie następuje prezentacja slajdu z konsekwencją.

Przykład: Prezentujemy slajd "Nie pozostawiaj telefonu bez opieki bo ...", następnie czekamy na swobodne wypowiedzi uczestników, w razie czego naprowadzamy poprzez zadawanie pytań. Następnie prezentujemy slajd : " ... ktoś go zabierze" jako potwierdzenie odpowiedzi (może być to tylko jedna z kilku prawidłowych odpowiedzi) podanej przez uczestnika/uczestników.

1. Jak włączyć telefon (praca w oparciu o tutorial nr 1 - Jak włączyć telefon)

Obsługa blokady telefonu - prezentacja wzoru, a następnie ćwiczenia praktyczne. (W tym momencie trzeba też rozeznaczyć dla kogo opanowanie blokady telefonu jest potencjalnie możliwe w danej sytuacji i wymaga tylko ćwiczeń, a dla kogo będzie to zbyt duże utrudnienie w realizacji podstawowego celu jakim jest opanowanie obsługi telefonu w zakresie wykonywania połączeń).

Wprowadzenie ikon rozpoczęcia i zakończenia połączenia. (*Karta pracy nr 1*)

Ćwiczenia wyszukiwania ikonki połączenia i ikonki - zdjęć osób prowadzących.

Wykonywanie połączeń. Wybieranie dwóch numerów telefonów - poprzez kliknięcie na ikonkę zdjęć osób prowadzących.

Odbieranie połączeń.

2. Wykonywanie zdjęć i przeglądanie galerii.

Wprowadzenie lub przypomnienie ikonki aparatu telefonicznego.

Wykonywanie zdjęć uczestnikom i przez uczestników - ćwiczenia.

Wprowadzenie lub przypomnienie ikony galerii. (*Karta pracy nr 2*)

Przeglądanie zdjęć.

3. Odnajdywanie i uruchomienie mapy wizualnej - ćwiczenia.

Omówienie własnej mapy wizualnej.

Etap końcowy:

Wyłączenie telefonu (w oparciu o tutorial nr 2 - Jak wyłączyć telefon?)
zabezpieczenie i spakowanie telefonów.

Runda podsumowująca: "Odpowiedź na pytanie: Co mi się podobało i co mi się nie podobało w dzisiejszym spotkaniu?".

Przypomnienie terminu kolejnego spotkania.

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Załącznik IX

Scenariusz warsztatów nr 3

Praca z urządzeniami - włączanie telefonu, obsługa połączeń i aplikacji WhatsApp.

Miejsce:

1. Spokojne pomieszczenie do prowadzenia szkoleń i nauki.

Cel:

Utrwalenie umiejętności obsługi telefonu, wykonywania połączeń oraz wykonywania zdjęć.

Zapoznanie z komunikatorem WhatsApp.

Cele zoperacjonalizowane:

- uczestnik samodzielnie uruchamia telefon,
- uczestnik potrafi odblokować telefon (cel może zostać pominięty - jeśli wykracza znacznie poza aktualne możliwości uczestnika),
- uczestnik wykonuje i odbiera połączenia,
- uczestnik wykonuje zdjęcia i przegląda galerię,
- uczestnik uruchamia swoją mapę wizualną,
- uczestnik rozpoznaje ikonkę komunikatora WhatsApp,
- uczestnik uruchamia komunikator, wysyła (w zależności od możliwości) krótkie teksty, wiadomości głosowe, emotikony lub GIFy i odbiera wiadomości,
 - uczestnik odpowiada na pytania dotyczące zasad bezpiecznego korzystania ze smartfona,
- uczestnik wyraża swoje zdanie na temat spotkania.

Nabywane umiejętności:

Uczestnik:

- aktywnie uczestniczy w spotkaniu,
- wypowiada się (werbalnie lub pozawerbalnie) na forum grupy,
- sygnalizuje problemy i napotkane trudności,
- prosi o pomoc,
- odwołuje się do własnej wiedzy i doświadczenia,
- nazywa swoje odczucia związane z udziałem w projekcie, swoje nadzieje i lęki,
- opisuje konsekwencje błędów związanych z nieprawidłowym użytkowaniem telefonu,
- współpracuje z innymi członkami grupy, przed którymi stoją podobne wyzwania,
- komunikuje się przy pomocy komunikatora WhatsApp z członkami grupy.

Kompetencje kluczowe:

- porozumiewanie się w języku ojczystym,
- kompetencje informatyczne,
- umiejętność korzystania z technologii,
- kompetencje społeczne.

Środki dydaktyczne:

- Prezentacja nr 2 - Jak używać smartfona?,
- Prezentacja nr 3 - A co jak się zgubię?,
- smartfony,
- karta pracy 3,
- laptop, rzutnik,
- ulotka pizzerii.

Metody dydaktyczne:

- teoretyczne: pogadanka, dyskusja, opowiadanie, wyjaśnienie,
- praktyczne: rozwijanie umiejętności, pokaz, naśladowanie, ćwiczenie, instruktaż.

Przebieg spotkania:

Etap wstępny

Czas na swobodną rozmowę (kawa/herbata/ciastka).

Etap właściwy

1. Test wiedzy - w oparciu o prezentację nr 2 - Jak korzystać ze smartfona.
2. Praca z prezentacją nr 2 - Jak korzystać ze smartfona? - ćwiczenie.

Cel: utrwalenie myślenia przyczynowo-skutkowego, powiązanie nieprawidłowego użytkowania telefonu z potencjalną konsekwencją, zagrożeniem utraty lub zniszczenia telefonu.

Sprawdzamy czy uczestnicy zapamiętali zasady korzystania ze smartfona.

Przykład: Prezentujemy slajd “Nie pozostawiaj telefonu bez opieki bo ...”, następnie czekamy na swobodne wypowiedzi uczestników, w razie czego naprowadzamy poprzez zadawanie pytań. Następnie prezentujemy slajd : “ ... ktoś go zabierze” jako potwierdzenie odpowiedzi (może być to tylko jedna z kilku prawidłowych odpowiedzi) podanej przez uczestnika/uczestników.

3. Scenki sytuacyjne z praktyki przejazdów komunikacją miejską.

Osoby prowadzące przy współudziale uczestników odgrywają scenki dotyczące prawdziwych lub potencjalnych sytuacji zaistniałych podczas pokonywania trasy przejazdu.

- uczestnik pomylił autobus,
- kontrola biletów w autobusie,
- zbyt głośna rozmowa w autobusie lub za głośne słuchanie muzyki,
- “zaczeplenie” innych pasażerów,
- reagowanie w sytuacji agresji ze strony innych pasażerów,
- osoba nie wie gdzie ma wysiąść

Scenki warto odegrać z dużym przerysowaniem sytuacji. Każdą odegraną scenkę należy omówić.

Podsumowanie w oparciu o prezentację nr 3 - A co jak się zgubię?

4. Rozdanie telefonów - czas na swobodną eksplorację sprzętów.

Następnie uczestnicy mają wykonać następujące polecenia:

- włączyć telefon,

- odblokować ekran (w tych przypadkach gdzie blokada telefonu została zainstalowana),
- wykonać połączenie testowe,
- wykonać połączenia do nowego kontaktu (przed spotkaniem dodaliśmy do ekranu głównego nowy kontakt ze zdjęciem do opiekuna uczestnika),
- odebrać połączeń od osób prowadzących - rozłączanie połączenia,
- wykonać zdjęcia ulotki pizzerii i odnaleźć je w galerii,
- odnaleźć na ekranie i uruchomić mapę wizualną).

Osoby prowadzące obserwują uczestników i odnotowują w kartach obserwacji jak uczestnicy radzą sobie z każdym zadaniem. W razie trudności należy rozważyć przeznaczenie dodatkowego czasu na opanowanie zagadnień, z którymi mają trudności nasi uczestnicy.

5. Samodzielne zamawianie pizzy przez telefon.

Uczestnicy wybierają pizzę z ulotki pizzerii. Przygotowują wszystkie potrzebne informacje do zamówienia pizzy. Trenują zamówienie dzwoniąc pomiędzy sobą. Następnie wspólnie z prowadzącymi decydują kto zadzwoni do pizzerii i zamówi pizzę.

Jedna osoba dzwoni z zamówieniem.

W oczekiwaniu na dowóz pizzy omówienie całej sytuacji i wrażeń z rozmowy.

Po przyjeździe dostawcy z pizzą następuje czas na wspólny posiłek.

6. Wprowadzenie ikony WhatsApp (Karta pracy nr 3).

Odbieranie przez uczestników wiadomości w komunikatorze wysyłanych przez osoby prowadzące.

Swobodne przesyłanie do grupy GLT (grupy uczestników) wiadomości pisanych, wiadomości głosowych, GIF-ów i emotikonów.

Etap końcowy:

Wyłączenie telefonu, zabezpieczenie i spakowanie telefonów.

Runda podsumowująca: "Odpowiedz na pytanie: Co mi się podobało i co mi się nie podobało w dzisiejszym spotkaniu?"

Przypomnienie terminu kolejnego spotkania.

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Załącznik X

Scenariusz warsztatów nr 4

**Czego nauczyłem się podczas tego projektu?
Ewaluacja nabytych umiejętności.**

Miejsce:

1. Spokojne pomieszczenie do prowadzenia szkoleń i nauki.
2. Kawiarnia - miejsce ogólnodostępne.

Cel:

Uświadomienie uczestnikom i opiekunom nabytych umiejętności z zakresu obsługi telefonu, wykonywania połączeń, wykonywania zdjęć, komunikacji za pomocą komunikatora WhatsApp oraz wzmocnienie doświadczeń z zakresu przemieszczania się komunikacją miejską.

Uroczyste zakończenie projektu

Cele zoperacjonalizowane:

- uczestnik samodzielnie uruchamia telefon,
- uczestnik wykonuje zadania testowe z zakresu rozpoznawania ikon na ekranie, wykonywania i odbierania połączeń, korzystania z aparatu i galerii oraz komunikatora WhatsApp),
- uczestnik wykonuje zdjęcia i przegląda galerię
- uczestnik uruchamia swoją mapę wizualną i prezentuje ją pozostałym uczestnikom i opiekunom,
- uczestnik prezentuje zebrany osobom jak korzystał/korzysta z komunikatora WhatsApp,
- uczestnik odpowiada na pytania dotyczące zasad bezpiecznego korzystania ze smartfona,
- uczestnik opowiada o tym czego nauczył się podczas trwania projektu,

- uczestnik uczestniczy w swobodnej rozmowie podczas spotkania podsumowującego projekt,
- uczestnik wyraża swoje zdanie na temat spotkania.

Nabywane umiejętności:

Uczestnik:

- aktywnie uczestniczy w spotkaniu,
- wypowiada się (werbalnie lub pozawerbalnie) na forum grupy,
- sygnalizuje problemy i napotkane trudności,
- prosi o pomoc,
- odwołuje się do własnej wiedzy i doświadczenia,
- nazywa swoje odczucia związane z udziałem w projekcie, swoje nadzieje i lęki,
- opisuje konsekwencje błędów związanych z nieprawidłowym używaniem telefonu,
- współpracuje z innymi członkami grupy, przed którymi stoją podobne wyzwania,
- komunikuje się przy pomocy komunikatora WhatsApp z członkami grupy.

Kompetencje kluczowe:

- porozumiewanie się w języku ojczystym,
- kompetencje informatyczne,
- umiejętność korzystania z technologii,
- kompetencje społeczne.

Środki dydaktyczne:

- zestawy zadań “egzaminacyjnych” (karta pracy nr 4),
- dyplomy ukończenia projektu,
- smartfony, etui, torby prezentowe,
- środki na zakup kawy i ciasta,
- rezerwacja stolików w kawiarni,

Metody dydaktyczne:

- teoretyczne: rozmowa, dyskusja, opowiadanie, wyjaśnienie,
- praktyczne: rozwijanie umiejętności, pokaz, naśladowanie, ćwiczenie, instruktaż.

Przebieg spotkania:

Etap wstępny

Czas na swobodną rozmowę.

Przywitanie i uświadomienie zebranych uczestnikom celu dzisiejszego spotkania.

Rozdanie telefonów - czas na swobodną eksplorację sprzętów.

Etap właściwy

Omówienie wrażeń, trudności podczas warsztatów.

Komunikacja na komunikatorze WhatsApp - przesyłanie do grupy GLT (grupy uczestników) wiadomości pisanych, wiadomości głosowych, GIF-ów i emotikonów.

Przeprowadzenie zadań egzaminacyjnych podczas, których uczestnicy ocenią stopień swoich umiejętności na zakończenie projektu. (*Karta Pracy nr 4*).

Czas na egzamin poprawkowy.

Uroczysta "gala" kończąca projekt.

Krótką prezentacją projektu i uczestników.

Przekazanie głosu uczestnikom - możliwość opowiedzenia o tym czego się nauczyli (jeśli zaistnieje taka potrzeba to wskazane będzie moderowanie wypowiedzi).

Rozdanie dyplomów, telefonów i upominków.

Czas na podziękowania (jeśli są osoby, instytucje, którym należy podziękować).

Czas na swobodne rozmowy i wspólne świętowanie.

Etap końcowy:

Ustalenie zasad dalszego kontaktowania się z członkami grupy i osobami prowadzącymi.

Wspólne zdjęcie.

Pożegnanie.

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

